

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และอุตสาหกรรม ในภาคใต้

ผศ.สุรเชษฐ์ ชีระมณี*

คำนำ

บทความเรื่องแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และอุตสาหกรรมในภาคใต้นี้ ผู้เขียนได้ศึกษาจากข้อมูล สถิติต่างๆ ของปี ๒๕๒๘ ถึง ๒๕๓๓ เนื้อหาประกอบด้วย ๔ หัวข้อ คือ หัวข้อที่ ๑ ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศของภาคใต้ ซึ่งเป็นตัวกำหนดชนิดและปริมาณของทรัพยากรที่จะมีผลต่อการผลิตของภาค หัวข้อที่ ๒, ๓ และ ๔ กล่าวถึง สภาพทั่วไป ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และอุตสาหกรรมในภาคใต้

ผู้เขียนมีความประสงค์ที่จะให้บทความนี้เป็น ข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ และผู้ที่กำลังศึกษาหาข้อมูลทางการลงทุนในภาคใต้อาจจะได้รับประโยชน์บ้างตามสมควร

๑. ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศของภาคใต้

ลักษณะภูมิประเทศของภาคใต้จากโครงสร้างทางธรณีวิทยาภาคใต้

มีลักษณะเป็นแหลมติดทะเลทั้ง ๒ ด้าน ภูมิประเทศแบ่งออกได้เป็น ๕ ลักษณะ คือ ภูมิประเทศบริเวณเทือกเขาและเนินเขา ได้แก่ เทือกเขาภูเก็ท เทือกเขานครศรีธรรมราช เทือกเขาสันกาลาศรี ทิวเขาสงขลา ภูมิประเทศพื้นที่ราบ ซึ่งอยู่ระหว่างฝั่งทะเลทั้ง ๒ ด้าน พื้นที่ราบที่สำคัญ ได้แก่ หุบสุราษฎร์ ที่ราบรอบทะเลสาบสงขลา ที่ราบปัตตานี ภูมิประเทศลุ่มแม่น้ำเป็นที่ราบติดแม่น้ำมีชุมชนอาศัยอยู่ทั้ง ๒ ฝั่งแม่น้ำที่สำคัญ ได้แก่ ตาปี ศิริรัฐ ปัตตานี กระบุรี ตรัง หลังสวน สายบุรี อุตะเปา โกลก ภูมิประเทศที่ราบลุ่มหรือพุ่มเป็นที่ราบลุ่มอยู่ระหว่างพื้นที่ราบกับทะเล มีน้ำทะเลท่วมถึง ฤดูฝนมีน้ำซึ่งพบมากในจังหวัดนราธิวาสและปัตตานี ภูมิประเทศลักษณะสุดท้ายเป็นแบบชายฝั่งทะเล แบ่งออกเป็นบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกและตะวันตก

ทางด้านลักษณะภูมิอากาศของภาคใต้เป็นแบบมรสุมเมืองร้อนสามารถรับลมมรสุมได้ทั้ง ๒ ด้าน คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงกันยายนและลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งทำให้ฝนตก

ชุกทางฝั่งตะวันออกช่วงเดือนตุลาคมถึงมกราคมกับลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน พื้นที่ภาคใต้จึงมีฝนตกเกือบทั้งปี และมีเพียง ๒ ฤดูกาล คือ ฤดูฝนและฤดูร้อน อุณหภูมิระหว่างกลางวันกับกลางคืนจะต่างกัน ๒-๓ องศาเซลเซียส อุณหภูมิระหว่างฤดูกาลต่างกัน ๕ องศาเซลเซียส

ภาคใต้ประกอบด้วย ๑๔ จังหวัด แบ่งออกเป็นภาคใต้ตอนบน ๗ จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช พังงา ภูเก็ต ระนอง สุราษฎร์ธานี และภาคใต้ตอนล่าง ๗ จังหวัด ได้แก่ ตรัง สงขลา พัทลุง สตูล มีตตานี ยะลา นราธิวาส และมี ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ได้แก่ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

* อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ในปี ๒๕๓๐ ภาวะเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ร้อยละ ๖.๖ ภาวะเศรษฐกิจของภาคใต้กระเตื้องขึ้นจากการขยายการลงทุน ในอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพารา แปรรูปสัตว์น้ำ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในปี ๒๕๓๓ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่คาดการณ์มีประมาณร้อยละ ๑๐.๘ ซึ่งค่อนข้างจะสูงมาก เป็นผลมาจากการลงทุนด้านการส่งออกเพิ่มขึ้นและอำนาจซื้อของประชาชนมีมากขึ้น

๒. สภาพทั่วไป ปัญหา และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคใต้

สภาพทั่วไปของลักษณะทางเศรษฐกิจในภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ มีดังนี้ คือ ในปี ๒๕๒๘ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ร้อยละ ๓.๑ ซึ่งค่อนข้างต่ำเนื่องจากมีการแข่งขันกันมากในตลาดโลก และมีการกีดกันทางการค้า ทำให้เกิดผลกระทบ

ต่อการผลิตของภาคใต้ ได้แก่ ราคาสัตว์น้ำและแร่ดีบุกตกต่ำและภาวะการลงทุนของเอกชนชะลอตัวลงเป็นผลจากธนาคารพาณิชย์ควบคุมการปล่อยสินเชื่อ ในปี ๒๕๓๐ ภาวะเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ร้อยละ ๖.๖ ภาวะเศรษฐกิจของภาคใต้กระเตื้องขึ้นจากการขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพารา แปรรูปสัตว์น้ำ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในปี ๒๕๓๓ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่คาดการณ์มีประมาณร้อยละ ๑๐.๘ ซึ่งค่อนข้างจะสูงมากเป็นผลมาจากการลงทุนด้านการส่งออกเพิ่มขึ้นและอำนาจซื้อของประชาชนมีมากขึ้น การบริโภคจึงเพิ่มขึ้น การขยายตัวทางเศรษฐกิจของภาคใต้มีประมาณ ร้อยละ ๖ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ผลผลิตภาคการเกษตรได้รับความเสียหายจากภาวะแห้งแล้งและราคาตกต่ำบ้างตามสภาวะ

ตลาดโลก ผลผลิตด้านประมงเพิ่มขึ้น การเลี้ยงกุ้งกุลาดำเพิ่มขึ้น ทางด้านแร่ดีบุก ปี ๒๕๓๓ ผลิตได้ ๑๙,๗๒๑ เมตริกตัน เพิ่มขึ้นไม่มากนักและราคาต่ำลงเนื่องจากผู้ผลิตรายใหญ่ได้แก่จีน แดงและบราซิลผลิตได้มาก ทางด้านปศุสัตว์ที่เลี้ยงในภาคใต้ซึ่งอยู่ในเขตปศุสัตว์ที่ ๘ และ ๙ ได้แก่ โค กระบือ แพะ แกะ สุกร เป็ด ไก่ ห่าน สัตว์ที่เลี้ยงมากที่สุดคือ ไก่ รองลงมาเป็ด คิดเป็นร้อยละ ๖๑ และ ๒๒ ของปริมาณปศุสัตว์ที่มีอยู่ในภาคใต้ทั้งหมด

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของภาคใต้จากการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ถึง ๒๕๓๓ พบว่า บางปัญหาได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานและยังไม่ได้รับการแก้ไข หากสามารถแก้ไข ปัญหาเหล่านี้ให้ลุล่วงไปก็จะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของภาคใต้เจริญมากขึ้น ปัญหาเศรษฐกิจเหล่านี้ ได้แก่ ๑. เกี่ยวกับโครงสร้างเศรษฐกิจ

ที่พึ่งพาการเกษตรและใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก ทำให้ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มซึ่งจะทำให้มีผลต่อการขยายการผลิตไปทางข้างหน้า ได้แก่มูลค่าบริการชนิดใหม่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อข้างหลัง ได้แก่ มีการขยายการลงทุนด้านปัจจัยการผลิตซึ่งผลทั้ง ๒ ด้านจะทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจของภาคใต้โดยส่วนรวมเพิ่มมากขึ้น

๒. เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรมากและไม่มีประสิทธิภาพทำให้ธรรมชาติเสื่อมโทรมรวดเร็ว ทรัพยากรที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้แก่การบุกรุกป่าสงวนเพื่อ

๕. บริการขั้นพื้นฐานกระจายไม่ทั่วถึง ซึ่งจะมีผลต่อการยกระดับรายได้ของคนในชนบท

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคใต้ที่เสนอนี้ การนำไปปฏิบัติอาจจะต้องอาศัยแนวทางด้านอื่น ๆ ประกอบจึงจะทำให้บรรลุผลสำเร็จ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจเหล่านี้ ได้แก่

๑. ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยและเพิ่มการผลิตที่มีแนวทางที่จะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในแต่ละขั้นตอนการผลิตของภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

๒. เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ซึ่งคงจะต้องอาศัยเทคโนโลยีด้าน

เกษตรกรรมเพื่อทดแทนการผลิตที่ไม่ได้ผล

๔. การขยายตัวทางเศรษฐกิจในภาคใต้มีลักษณะกระจุกตัวในเขตเมืองเป็นส่วนมาก ทำให้ความเจริญต่าง ๆ ไม่กระจายไปสู่ท้องถิ่นอื่น ๆ การกำหนดเขตเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ ควรนำมาใช้ซึ่งจะทำให้เกิดการวางแผนใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

๕. แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ถึงแม้ว่าภาคใต้จะมีฝนตกชุกแต่ก็ยังมีขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ในช่วงฤดูแล้งจึงควรเน้นโครงการกักเก็บน้ำเพื่อใช้ในฤดูแล้ง

ปัญหาที่ดินทำกิน เป็นปัญหาที่สำคัญมากและเป็นปัญหาระดับชาติ และเกี่ยวโยงไปสู่ปัญหาต่าง ๆ มากมาย ได้แก่ เมื่อเกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินก็จะบุกรุกป่าสงวน

ทางด้านสาธารณสุขในเขตเมือง ไม่มีปัญหามากนัก ที่น่าสนใจ คือ เขตชนบทพบว่า การฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ ให้แก่เด็กมีอย่างทั่วถึง ส่วนร่วมเข็มมีครัวเรือนเป็นจำนวนมากที่ไม่มีใช้ทั้งในกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี และที่ยากจน

ปลูกพืช และการบุกรุกป่าชายเลนเพื่อเลี้ยงกุ้งกุลาดำ

๓. ความยากจนของเกษตรกรซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น ราคาพืชผล ตกต่ำ และไม่แน่นอน การไม่มีที่ดินทำกิน ขาดแหล่งสินเชื่อ และอื่น ๆ เป็นต้น

๔. ผลผลิตที่สำคัญของภาคขึ้นกับภาวะตลาดโลกและผู้ซื้อมีอำนาจต่อรองสูง ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากยางและการแปรรูปสัตว์น้ำ ทำให้ราคาเปลี่ยนแปลงตามภาวะตลาดโลกขาดความมั่นคงในรายได้

ต่าง ๆ เข้าช่วยเหลือ ในปัจจุบันการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรมักใช้วิธีการขยายพื้นที่เพาะปลูกให้มากขึ้น มากกว่าการเพิ่มผลผลิตบนพื้นที่เดิม

๓. การหาอาชีพเสริมให้แก่เกษตรกรในช่วงว่างงานตามฤดูกาล ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะภูมิอากาศของภาคใต้ที่มีฝนตกชุกเกือบทั้งปีทำให้ไม่สามารถปลูกพืชไร่ได้ เกษตรกรจึงหันไปปลูกไม้ยืนต้น เช่น ยางพารา ไม้ผลต่าง ๆ และต้องประสบกับปัญหาโรคพืช ประเภทเชื้อราที่ทำให้ราก ลำต้นเน่า จึงควรหาแหล่งรายได้อื่น ๆ ให้แก่

๖. ปัญหาที่ดินทำกิน เป็นปัญหาที่สำคัญมากและเป็นปัญหาระดับชาติ และเกี่ยวโยงไปสู่ปัญหาต่าง ๆ มากมาย ได้แก่ เมื่อเกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินก็จะบุกรุกป่าสงวนหรือที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิก็จะกู้ยืมจากสถาบันการเงินที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำไม่ได้ทำให้ขาดเงินทุน เป็นต้น แนวทางแก้ไขจะต้องอาศัยมาตรการหลายด้านประกอบกัน ได้แก่ การปฏิรูปที่ดิน การหาแหล่งสินเชื่อ การประกันราคาพืชผล การกำหนดเขตการเกษตร การให้ความรู้ด้านต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบกันไป

ปัญหาสังคมของภาคใต้ที่สำคัญ ได้แก่

๑. ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
๒. ภาพพจน์ในอดีตเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยที่คงอยู่ในความรู้สึกของประชาชนท้องถิ่นอื่น ๆ
๓. ความไม่เข้าใจของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและความแตกต่างของศาสนา
๔. ปัญหายาเสพติด

๓. สภาพทั่วไป ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสังคมในภาคใต้

สภาพทั่วไป จำนวนประชากรของภาคใต้จนถึงปี ๒๕๓๓ มีทั้งสิ้น ๖,๙๒๖,๙๙๐ คน เป็นชายและหญิงอย่างละเท่าๆ กัน มีอยู่ ๒ จังหวัดที่มีประชากรเกิน ๑ ล้านคน ได้แก่ นครศรีธรรมราช และสงขลา ขนาดของครัวเรือนโดยเฉลี่ยมีสมาชิก ๖ คน ได้แก่ พ่อ แม่ และลูก ๔ คน ซึ่งเป็นขนาดของครัวเรือน ซึ่งคงที่ตลอดมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ ถึง ๒๕๓๓ ลักษณะของบ้านแสดงถึงฐานะของครัวเรือนได้อย่างหนึ่ง ในเขตชนบทส่วนมากใช้ใบไม้มุงหลังคา ซึ่งเป็นวัสดุที่มีความคงทนน้อยทางด้านสาธารณสุขในเขตเมืองไม่มีปัญหาหนัก ที่น่าสนใจคือเขตชนบทพบว่า การฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่างๆ ให้แก่เด็กมีอย่างทั่วถึง ส่วนร่วมขีมีครัวเรือนเป็นจำนวนมากที่ไม่มีใช้ทั้ง

ในกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและที่ยากจน น้ำดื่มมักจะมีเพียงพอและนิยมดื่มน้ำบ่อกับน้ำฝนซึ่งยังไม่ได้ต้ม การวางแผนครอบครัวได้ผลน้อย การรักษาพยาบาลยังกระจายไม่ทั่วถึงในชนบทที่ห่างไกลและการเจ็บป่วยเล็กน้อยชาวบ้านจะนิยมซื้อยากินเองจากร้านค้ามากกว่าจากสถานบริการของรัฐ ทางด้านการศึกษาภาคบังคับ (ป.๖) มีการกระจายทั่วถึงในชนบท ซึ่งค่อนข้างจะเป็นผลดี การรณรงค์เพื่อความรู้หนังสือมีอยู่บ้าง ทางด้านบริการขั้นพื้นฐาน ภาคใต้มีถนนโดยประมาณดังนี้ ราวทาง ๕,๕๙๐ กิโลเมตร ผิวลูกรัง ๔๐๓ กิโลเมตร ไม่ได้มาตรฐาน ๑,๔๐๕ กิโลเมตร ทางรถไฟจากกรุงเทพฯ ถึงสุโขทัย-ลก ยาว ๑,๑๕๓ กิโลเมตร การขนส่งทางน้ำมีท่าเรือขนาดเล็กที่สุราษฎร์ธานี ชุมพร ปัตตานี ตรัง กระบี่ และท่าเรือน้ำลึกที่สงขลาและภูเก็ต การสื่อสารโทรคมนาคม ยังมีโทรศัพท์ที่ใช้ไม่ทั่วถึง ด้านพลังงานไฟฟ้าทั้งภาคมีกำลังผลิตประมาณร้อยละ ๗.๕ ของทั้งประเทศ มีแหล่งผลิต ๙ แห่ง ซึ่งไม่เพียงพอกับการเพิ่มของผู้ใช้ไฟฟ้า

ปัญหาสังคมของภาคใต้ที่สำคัญ ได้แก่

๑. ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๒. ภาพพจน์ในอดีตเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยที่คงอยู่ในความรู้สึกของประชาชนท้องถิ่นอื่น ๆ

๓. ความไม่เข้าใจของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและความแตกต่างของศาสนา

๔. ปัญหายาเสพติด

ปัญหาเหล่านี้มีผลต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ เป็นอย่างมากและเกิดขึ้นเป็นเวลายาวนานมาแล้ว

แนวทางการพัฒนาสังคมในภาคใต้ที่ควรจะเป็น มีดังต่อไปนี้ คือ

๑. เกี่ยวกับที่พักอาศัย ในเขตชนบทครัวเรือนที่ยากจนจะใช้ใบไม้มุงหลังคา ซึ่งมีความคงทนน้อย แต่เสียค่าใช้จ่ายต่ำ เพราะเป็นวัสดุพื้นบ้านที่หาได้ในชนบท จึงควรส่งเสริมและดัดแปลงให้สะดวกแก่การใช้ เพราะเป็นวัสดุที่หาง่ายและมีราคาถูก ซึ่งคนจนสามารถหามาใช้ได้

๒. ด้านสาธารณสุข การวางแผนครอบครัวจะไม่ได้ผลในกลุ่มประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนเรื่องน้ำดื่มที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่มีส่วนผสมใช้ นิยมซื้อยากินเอง สิ่งเหล่านี้ต้องแก้จากการให้ความรู้ เปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง

การวางแผนครอบครัวจะไม่ได้ผลในกลุ่มประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนเรื่องน้ำดื่มที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่มีส่วนผสมใช้ นิยมซื้อยากินเอง สิ่งเหล่านี้ต้องแก้จากการให้ความรู้ เปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง

ส่วนมากการศึกษาภาคบังคับกระจายค่อนข้างทั่วถึงในภาคใต้ หลักสูตรของการศึกษาระดับนี้ควรเน้นที่วิชาชีพด้วย

๓. ด้านการศึกษา ส่วนมาก การศึกษาภาคบังคับกระจายค่อนข้างทั่วถึงในภาคใต้ หลักสูตรของการศึกษาระดับนี้ควรเน้นที่วิชาชีพด้วย เนื่องจากคนชนบทที่ยากจนจะมีโอกาสเรียนเพียงแค่ระดับบังคับแล้วออกไปทำมาหากิน ถ้าสอนวิชาชีพก็จะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ อีกประการหนึ่งควรณรงค์เพื่อป้องกันการลืมนั่งสือในชนบทให้แพร่หลาย

๔. ด้านบริการขั้นพื้นฐาน ที่ควรพิจารณาได้แก่

๔.๑ ถนน ภาคใต้มีที่เชื่อมโยงแนวเหนือใต้ค่อนข้างสมบูรณ์ แต่แนวเชื่อมโยงระหว่างฝั่งตะวันตกกับตะวันออก มีลักษณะคดเคี้ยว อ้อมและไม่เชื่อมโยงบางพื้นที่ ซึ่งควรมีการปรับปรุงแก้ไข

๔.๒ ถนนในชนบทมักจะชำรุดในฤดูฝน เนื่องจากมีฝนตกชุก ทำให้การทำมาหากินของคนในชนบทมีอุปสรรค

๔.๓ ขาดแคลนไฟฟ้า การเพิ่มขึ้นของการใช้ไฟฟ้ามีผลทั้งในทางบวกคือ ทำให้เพิ่มผลผลิตแก่ชนบท และในทางลบคือทำให้การใช้จ่ายของคนชนบทสูงขึ้น หนี้สินเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม

ควรส่งเสริมให้มีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึง เนื่องจากจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนชนบทในลักษณะที่ไม่ใช่ตัวเงินอีกหลายประการ

นอกจากแนวทางการพัฒนาสังคมทั้ง ๔ ประการที่เสนอมานี้ จำเป็นที่จะต้องมีความเห็นอื่น ๆ อีกเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมของภาคใต้ทั้ง ๔ ข้อข้างต้น ทางแก้ไขเป็นหน้าที่หลักของเจ้าหน้าที่ ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง ซึ่งได้ดำเนินการตลอดมา

๕. สภาพทั่วไป ปัญหาและแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในภาคใต้

อุตสาหกรรมในภาคใต้ส่วนมากเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบจากน้ำยางพารา ต้นยางพารา ปาล์มน้ำมัน สัตว์น้ำและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับยางพารา ได้แก่ อุตสาหกรรมน้ำยางข้น ยางแท่ง ยางเครฟ ยางแผ่นผึ่งแห้ง ถุงมือ ยาง และอุตสาหกรรมแปรรูปอัด อบ น้ำยาไม้ยางพารา อุตสาหกรรมสัตว์น้ำ ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็ง อุตสาหกรรมอาหารกระป๋อง อุตสาหกรรมปลาป่น

ปัญหาของอุตสาหกรรมเหล่านี้ เป็นปัญหาารวมของอุตสาหกรรมทุกประเภทที่ได้ข้อมูลมาจากการสอบถามผู้ประกอบการปัญหาเหล่านี้ได้แก่

๑. ขาดความรู้ในเทคโนโลยีการผลิตและการบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม

๒. ขาดแคลนบริการขั้นพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งออก ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ การขนส่งไปต่างประเทศ

๓. ความไม่สะดวกในการขออนุญาตตั้งโรงงาน

๔. ปัญหาแรงงาน ได้แก่ ขาดแคลนแรงงานฝีมือ การเข้า-ออก มีมาก

๕. ปัญหาการตลาด ได้แก่ การแข่งขันกับผู้ผลิตภายในและภายนอกประเทศ

๖. ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในภาคใต้เป็นการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในขนาดของการประกอบกิจการโดยศึกษาจากปัจจัย ๓ ประการ ได้

แก่ ไกลแหล่งวัตถุดิบ มีความต้องการ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านการขนส่งและแหล่งข้อมูลอุตสาหกรรมที่ควรลงทุน ได้แก่

ผลิตภัณฑ์จากยาง

๑. อุตสาหกรรมผลิตถุงมือยาง และถุงยางอนามัย เพราะความตื่นกลัวในโรคเอดส์ ตั้งที่สงขลา ตรัง นครศรีธรรมราช ยะลา สุราษฎร์ธานี
๒. อุตสาหกรรมยางรัดของ ตลาดต่างประเทศต้องการ เช่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษ อิตาลี เนเธอร์แลนด์ ตั้งที่สงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช ตรัง ยะลา สุราษฎร์ธานี
๓. แถบยางยืด เนื่องจากอุตสาหกรรมสิ่งทอยังมีลูทางแจ่มใส ตลาดสำคัญ ได้แก่ ออสเตรเลีย เยอรมัน อเมริกา เนเธอร์แลนด์ ตั้งที่สงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี
๔. ผลิตภัณฑ์ เพื่อทดแทนการนำเข้า ตลาดต่างประเทศ ได้แก่ อเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมัน อังกฤษ ตั้งที่สงขลา นครศรีธรรมราช ยะลา สุราษฎร์ธานี
๕. ยางขอบประตูรถยนต์ปัจจุบันส่งออกปอสิงคโปร์ ออสเตรเลีย มาเลเซีย ซาอุดีอาระเบีย ตั้งที่สงขลา นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี
๖. ผลิตสายพานลำเลียงเพื่อทดแทนการนำเข้าปัจจุบันส่งออกไปประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย พม่า ลาว เยอรมัน ตะวันตก ตั้งที่ ยะลา สงขลา นครศรีธรรมราช
๗. ผลิตเครื่องอุปกรณ์การแพทย์ ได้แก่ จุกขวดยา ท่อยางให้เลือด น้ำเกลือ ที่ดูดน้ำมูก กระเป๋าน้ำร้อน ฯลฯ เป็นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ตั้งที่ สงขลา นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี

๘. ผลิตพื้นรองเท้ายาง ปัจจุบันส่งออกไปประเทศอเมริกา ออสเตรเลีย ตั้งที่สงขลา พังงา สุราษฎร์ธานี
  ๙. ผลิตยางนอก ยางในรถจักรยานยนต์ รถจักรยาน ปัจจุบันส่งออก และมีแนวโน้ม ขยายตัวได้ ตั้งที่สงขลา ยะลา นราธิวาส นครศรีธรรมราช
  ๑๐. ผลิตหัวนมยาง ปัจจุบันส่งออกไปอเมริกา ออสเตรเลีย สิงคโปร์ มาเลเซีย ไนจีเรีย ตั้งที่สงขลา ตรัง ยะลา นครศรีธรรมราช
  ๑๑. ลูกบอลยาง ปัจจุบันมีโรงงานผลิตที่กรุงเทพฯ สมุทรปราการ ซึ่งไกลจากแหล่งวัตถุดิบ ตั้งที่สงขลา นครศรีธรรมราช ตรัง ยะลา
  ๑๒. ที่นอนฟองน้ำ ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ตั้งที่ภูเก็ต สงขลา ตรัง สุราษฎร์ธานี
  ๑๓. ผลิตยางรถยนต์ เพื่อทดแทนการนำเข้าปัจจุบันส่งออกปอญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สิงคโปร์ ไต้หวัน ตั้งที่สงขลา นครศรีธรรมราช ตรัง ยะลา
- อุตสาหกรรมจากแร่**
๑. อุตสาหกรรมเซรามิกส์ ได้แก่ กระเบื้องปูพื้น ผนัง เครื่องสุขภัณฑ์ ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและประเทศเกาหลีได้ ไต้หวันถูกอเมริกาปิดกั้นการนำเข้า ตั้งที่ สงขลา สุราษฎร์ธานี ระนอง นราธิวาส
  ๒. อุตสาหกรรมแต่งแร่ดินดำ ใช้ในอุตสาหกรรมเซรามิกส์ ตั้งที่สงขลา สุราษฎร์ธานี ระนอง นราธิวาส
  ๓. ผลิตโครงก่อสร้างและส่วนประกอบอลูมิเนียมเพื่อทดแทนการใช้ไม้ ซึ่งนับวันแต่จะหายากและมีราคาแพง ตั้งที่ภูเก็ต สงขลา สุราษฎร์ธานี
  ๔. ผลิตแผ่นและเสาเข็มคอนกรีตอัดแรงเพื่อรองรับโครงการ

- ก่อสร้าง ทำเรื่อน้ำลึกที่กระบี่ ชนอม เขาเทิร์นซีบอร์ด ตั้งที่กระบี่ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา
๕. ผลิตแผ่นยิปซัมบอร์ด เพื่อรองรับการก่อสร้างที่เพิ่มขึ้น ตั้งที่ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี
  ๖. ผลิตเหล็กแผ่นเคลือบดีบุก เพราะภาคใต้มีอุตสาหกรรมอาหารกระป๋องมาก ตั้งที่สงขลา พังงา
  ๗. ผลิตกระเบื้องคอนกรีต รองรับรับการก่อสร้างที่อยู่อาศัย ตั้งที่ นครศรีธรรมราช สงขลา สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต
- ผลิตภัณฑ์จากไม้ยางพารา**
๑. ผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพารา เพื่อส่งออกซึ่งลูทางยังขยายตัวได้อีก ผู้สั่งซื้อได้แก่ อเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ ฝรั่งเศส ฮองกง ตั้งที่สงขลา สุราษฎร์ธานี พัทลุง ตรัง พังงา
  ๒. ผลิตปาเก้ปัจจุบันส่งออกปออเมริกา อิตาลี ญี่ปุ่น ฮองกง เยอรมัน ตั้งที่สุราษฎร์ธานี พังงา ยะลา นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา
- อุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ**
๑. ผลิตอาหารทะเลแช่แข็ง ตลาดต่างประเทศสนใจกึ่งเพราะมีคอลเลอเรสเตอร์ลดต่ำ ปัจจุบันส่งออกปอญี่ปุ่น อเมริกา กลุ่มประเทศตลาดร่วมยุโรป ตั้งที่สงขลา นครศรีธรรมราช ปัตตานี สุราษฎร์ธานี สตูล
  ๒. ผลิตอาหารทะเลสำเร็จรูป เช่น ปูเทียม กุ้งบดแช่แข็ง ปลาบดห่อเกี้ยว ฯลฯ ตลาด ได้แก่ ญี่ปุ่น อเมริกา แคนาดา ตั้งที่สงขลา ปัตตานี ตรัง นครศรีธรรมราช
  ๓. ผลิตอาหารแช่แข็ง สุนัข กระป๋อง ตลาดได้แก่ อเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ ออสเตรเลีย ตั้งที่สงขลา ปัตตานี ตรัง นครศรีธรรมราช

ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศของภาคใต้
ทำให้ทรัพยากรของภูมิภาค มีความเหมาะสม
และมีผลผลิต ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากน้ำยางพารา
และไม้ยางพารา อุตสาหกรรมจากสัตว์น้ำ ปาล์ม
น้ำมัน แร่ธาตุต่าง ๆ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวภาคใต้
มีทั้งคนไทย มาเลเซีย สิงคโปร์
จากยุโรป ออสเตรเลีย จำนวน
นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้า
มาเที่ยวในประเทศไทย ปี ๒๕๓๑
มีจำนวน ๔.๒ ล้านคน และ
จากการคาดคะเนประเทศไทยปี
๒๕๓๒-๒๕๔๓ จะมีนักท่องเที่ยว
เที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ
๙ ต่อปี

**อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จาก
พลาสติก**

๑. ผลิตภัณฑ์พลาสติกรองรับ
การขยายตัวของอุตสาหกรรมเครื่องอุปโภค
บริโภค ตั้งที่สงขลา ปัตตานี ตรัง
นครศรีธรรมราช

๒. ผลิตภัณฑ์ พิววีซี เพื่อรองรับ
การขยายตัวของการก่อสร้างเลี้ยงกุ้ง
ตั้งที่สงขลา ภูเก็ต

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำ
รายได้ให้แก่ประเทศเป็นอย่างมาก โดย
เฉลี่ยคนต่างประเทศจะใช้จ่ายในประเทศ
ไทยประมาณ ๒,๕๐๐ บาทต่อคนต่อ
วัน และอุตสาหกรรมนี้ยังทำให้เกิดผล
ทางเศรษฐกิจต่อเนื่องแก่กิจการอื่น ๆ
ได้แก่ ร้านอาหาร โรงแรม ร้านค้าหัตถ-
กรรม สินค้าพื้นเมืองและอื่น ๆ นักท่อง
เที่ยวที่เข้ามาเที่ยวภาคใต้มีทั้งคน
ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ จากยุโรป ออส-
เตเรีย จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่าง

ประเทศที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทยปี
๒๕๓๑ มีจำนวน ๔.๒ ล้านคน และ
จากการคาดคะเน ประเทศไทยปี
๒๕๓๒-๒๕๔๓ จะมีนักท่องเที่ยว
ต่างชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ ๙ ต่อปี ลู่ทาง
การลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
ยังมีความเป็นไปได้มาก

สรุป

ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ
ของภาคใต้ทำให้ทรัพยากรของภูมิ-
ภาคมีความเหมาะสมและมีผลผลิต
ได้แก่ผลิตภัณฑ์จากน้ำยางพาราและ
ไม้ยางพารา อุตสาหกรรมจากสัตว์น้ำ
ปาล์มน้ำมัน แร่ธาตุต่าง ๆ และ
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แนวทางใน
การพัฒนาภาคใต้ ผู้เขียนได้เสนอแนว
ทางการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม
และอุตสาหกรรมโดยมีหลักการ
การวิเคราะห์ เริ่มจากสภาพทั่วไปซึ่ง
เป็นข้อมูลสถิติของปี ๒๕๒๘ ถึง ๒๕๓๓
แล้วเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นและแนว
ทางการพัฒนาที่ควรจะเป็นซึ่งแนวทางที่
เสนอไม่อาจจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้
ทั้งหมด

การพัฒนาภาคใต้โดยส่วนรวม
อาจจำเป็นต้องอาศัยแนวทางอื่น ๆ
นอกเหนือจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ
สังคม และอุตสาหกรรมตั้งที่ได้
เสนอในบทความนี้และความเสียหาย
จากภัยธรรมชาติ ได้แก่ อุทกภัยภาคใต้
ปี ๒๕๓๑ วาตภัยใต้ฝุ่นเกย์ ปี
๒๕๓๒ และความแห้งแล้งที่ปากพนัง
ปี ๒๕๓๓ ความเสียหายดังกล่าวนั้น
ทำให้ต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากแก้ไข
ให้กลับคืนสู่สภาพปกติและเป็นปัญหา
เร่งด่วนที่ต้องแก้ไขชนเดียวกัน

เอกสารประกอบการค้นคว้า

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในภาคใต้ มีนาคม ๒๕๓๒ ศูนย์พัฒนาภาคใต้
๒. ข้อมูลเบื้องต้นภาคใต้ ๒๕๒๘ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๓. บันทึกนักปกครอง ๒๕๓๓ กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย
๔. บรรยายสรุปจังหวัดสงขลา ๒๕๓๓ สำนักงานจังหวัดสงขลา
๕. บรรยายสรุปการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ มีนาคม ๒๕๓๓ ศูนย์พัฒนาภาคใต้
๖. รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมในภาคใต้แยกรายจังหวัด ๒๕๓๒ ศูนย์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคใต้
๗. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินผลกระทบระดับพื้นที่ชนบทภาคใต้ ๒๕๓๑ สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๘. รายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงินภาคใต้ปี ๒๕๒๘ ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้
๙. รายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงินภาคใต้ สิงหาคม ๒๕๒๙ ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้
๑๐. รายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงินภาคใต้ ปี ๒๕๓๐ ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้
๑๑. รายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงินภาคใต้ ปี ๒๕๓๑ ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้
๑๒. รายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงินภาคใต้ ปี ๒๕๓๒ ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้
๑๓. รายงานการศึกษาภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคใต้ปี ๒๕๓๒ และแนวโน้มปี ๒๕๓๓ ศูนย์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคใต้
๑๔. สภาพโครงสร้างเศรษฐกิจการเงินภาคใต้ ๒๕๓๓ ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้
๑๕. สรุปข้อมูลการท่องเที่ยวปี ๒๕๒๔-๒๕๓๒ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้
๑๖. สถิติแรงงาน ปี ๒๕๓๓ สำนักงานแรงงานจังหวัดสงขลา
๑๗. สรุปโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลา ปี ๒๕๓๒ อุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา